

Správa o výsledku kontroly zabezpečenia epizootickej bezpečnosti SR po vstupe do Schengenského priestoru

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2010. Jej účelom bolo preveriť implementáciu vykonávacích predpisov Európskej únie po vstupe Slovenskej republiky do Schengenského priestoru v podmienkach Slovenskej republiky a vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti, súvisiacich s ochranou štátu pred zavlečením chorôb zvierat z krajín mimo Schengenského priestoru na hraničných inšpekčných staniciach.

Kontrolná akcia vykonaná NKÚ SR bola súčasťou medzinárodnej paralelnej kontroly s Najvyššími kontrolnými inštitúciami (ďalej len „NKI“) Poľskej republiky (navrhovateľ a koordinátor kontrolnej akcie) a Litovskej republiky.

Predmetom kontroly bolo:

- organizácia systému zabezpečenia epizootickej bezpečnosti v Slovenskej republike a plnenie úloh na úseku veterinárnej kontroly, veterinárnej inšpekcie a veterinárneho dozoru (ďalej len „veterinárna starostlivosť“),
- zabezpečenie financovania organizácií na úseku veterinárnej starostlivosti.

Uvedené rámcové okruhy kontroly a kontrolované obdobie vyplynuli zo záverov pracovného rokovania dotknutých zástupcov NKI konaného v Poľskej republike vo februári 2010. Okrem tohto rokovania bolo v SR v júni 2010 uskutočnené ďalšie pracovné rokovanie, na ktorom sa spolupracujúce NKI informovali o stave zabezpečenia výkonu paralelnej kontroly v jednotlivých krajinách a o skúsenostiach a poznatkoch získaných pri jej výkone. Ďalšie pracovné stretnutie bolo dohodnuté uskutočniť v Litovskej republike v septembri 2010, kde sa kontrolné inštitúcie budú informovať o výsledkoch národných kontrol, ktoré budú východiskom pre vypracovanie spoločnej správy z paralelnej kontroly a ktorej základ za SR budú tvoriť informácie uvedené v tejto správe.

NKÚ SR vykonal kontrolu na Ministerstve pôdohospodárstva Slovenskej republiky (Pozn: vzhľadom na to, že Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky vzniklo k 01.07.2010, NKÚ SR bude v správe o výsledku kontroly používať ďalej len skratku „MP SR“ a skratka „MPŽPaRR SR“ bude použitá iba v rozsahu hodného zreteľa) a na Štátnej veterinárnej a potravinovej správe Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“).

Kontrolovaným obdobím boli roky 2007 až 2009.

1 Organizácia systému zabezpečenia epizootickej bezpečnosti v Slovenskej republike na úseku veterinárnej starostlivosti

1.1 Vytváranie podmienok pre výkon štátnej správy vo veterinárnej oblasti a pre výkon odborných veterinárnych činností subjektov zodpovedných za epizootickú bezpečnosť

Zabezpečenie implementácie legislatívy Európskeho spoločenstva (ďalej len „ES“) a Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v oblasti veterinárnej starostlivosti, vrátane zabezpečenia ochrany zdravia zvierat a epizootickej bezpečnosti SR a členských štátov EÚ, bolo jedným z kľúčových predpokladov pre splnenie kritérií pre pripravenosť SR na členstvo v EÚ.

Rozhodujúce inštitucionálne opatrenia, okrem iného aj na úseku veterinárnej ochrany vonkajších hraníc (98,5 km hranica s Ukrajinou), musela SR splniť v rámci Schengenského acquis v čase prístúpenia k EÚ (legislatíva, veterinárna a fytoosanitárna ochrana vonkajších hraníc – technické dobudovanie hraničných inšpekčných staníc Bratislava letisko, Čierna nad Tisou a Vyšné Nemecké v súlade s požiadavkami EÚ a pod.).

Na zabezpečenie uvedených úloh boli poskytnuté finančné prostriedky zo ŠR (prostredníctvom kapitoly Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a z predvstupového programu PHARE). Po vstupe SR do EÚ boli veterinárne kontroly na vnútorných hraniciach zrušené a veterinárne kontroly živých zvierat a živočíšnych produktov pri dovoze z tretích krajín sú vykonávané na hraničných inšpekčných staniciach (ďalej len „HIS“), ktoré sú vonkajšími hranicami EÚ s tretími krajinami. Z uvedeného vyplýva, že na plnení úloh súvisiacich so zabezpečením epizootickej bezpečnosti v podmienkach SR sa príslušné štátne orgány podieľali pred vstupom, resp. bezprostredne po vstupe SR do EÚ, t. j. ešte pred vstupom SR do Schengenského priestoru.

Z vykonanej kontroly vyplynulo, že MP SR a ŠVPS SR sa bezprostredne nepodieľali na zabezpečení úloh súvisiacich s plnením kritérií Schengenskej dohody v rámci prijatého Schengenského akčného plánu pred vstupom SR do Schengenského priestoru. Uvedené subjekty nemali v tejto súvislosti stanovené úlohy a neboli im poskytnuté žiadne finančné prostriedky.

Základné postavenie a kompetencie MP SR a ŠVPS SR, ktoré sú jednými z orgánov štátnej správy vo veterinárnej oblasti okrem iného aj na úseku epizootickej bezpečnosti, upravuje zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z. (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z. z.“) a nadväzujúce príslušné všeobecne záväzné právne predpisy vydané na jeho základe.

MP SR má stanovené povinnosti najmä v oblasti:

- koordinácie spolupráce ústredných orgánov štátnej správy, ktoré sa podieľajú na plnení úloh vo veterinárnej oblasti vrátane ochrany zdravia ľudí,
- v potvrdzovaní a zrušovaní núdzových opatrení, ktoré nariaďuje hlavný veterinárny lekár (ústredný riaditeľ ŠVPS SR),
- v schvaľovaní národného programu eradikácie chorôb zvierat a v rozhodovaní o úhrade nákladov a škôd v súvislosti s chorobami uvedenými v prílohe č. 1, 4 a 5 zákona č. 39/2007 Z.z.,
- v koordinovaní, schvaľovaní a revidovaní národných pohotovostných plánov,
- v kontrolovaní výkonu štátnej správy uskutočňovanej ŠVPS SR,.

- v schvaľovaní hlavného veterinárneho lekára v medzinárodných organizáciách (napr. pracovné skupiny a výbory Európskej Komisie (ďalej len „EK“), pracovné skupiny Rady ES, Medzinárodný úrad pre nákazy zvierat – OIE a iné medzinárodné organizácie).

ŠVPS SR, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti MP SR, najmä:

- vydáva rozhodnutie o schválení a zrušuje rozhodnutia o schválení pre HIS pri dovoze z tretích krajín,
- vydáva rozhodnutie o schválení a zrušuje rozhodnutie o schválení pri obchode s inými členskými štátmi alebo vývoze do tretích krajín pre kontrolné miesta pri preprave zvierat, inseminačné stanice a tímy na odber a prenos embryí,
- vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom HIS a veterinárnych inšpektorov,
- predkladá MP SR národné pohotovostné plány, ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat, národné pohotovostné plány vo veterinárnej oblasti a národný plán veterinárnych kontrol,
- nariaďuje a zrušuje opatrenia pri zistení alebo podozrení z vážneho alebo bezprostredného ohrozenia zdravia zvierat alebo zdravia ľudí produktmi živočíšneho pôvodu a pod.,
- koordinuje komunikáciu medzi príslušnými orgánmi veterinárnej správy členských štátov,
- zabezpečuje súčinnosť pri výkone štátnej správy vo veterinárnej oblasti v prípade výskytu nákazlivej choroby a s tým súvisiacej spolupráce pri zabránení šíreniu choroby a eradikácii choroby, povinnosti hlavného veterinárneho lekára, napr. v súvislosti s hlásením chorôb zvierat na EK a členským štátom prostredníctvom informačného systému Animal Disease Notification System (ADNS) a pod.

NKÚ SR disponoval dostatočným rozsahom písomnej dokumentácie, na základe ktorej sa vykonanou kontrolou uistil, že v príslušných ustanoveniach zákona č. 39/2007 Z. z. boli obsiahnuté kľúčové Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) a Rozhodnutia Komisie (ES), upravujúce veterinárnu oblasť, vrátane povinnosti členského štátu EÚ vykonať veterinárne kontroly pred vstupom príslušných zásielok na územie EÚ z tretích krajín – kontroly dovozu a vývozu a pod. (napr. Smernica Rady č. 91/496/EHS z 15.07.1991, Smernica Rady č. 97/78/ES z 18.12.1997, Smernica Rady č. 2002/99/ES zo 16.12.2002, Nariadenie Komisie č. 136/2004 z 22.01.2004, Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29.04.2004 a pod).

Výsledky kontroly tiež ukázali, že MP SR a ŠVPS SR majú vytvorené zodpovedajúce predpoklady (organizačné, personálne a materiálne) na zabezpečenie činností súvisiacich s plnením úloh na úseku epizootickej bezpečnosti.

ŠVPS SR, ako národná autorita pre oblasť veterinárnej starostlivosti, má vypracovanú internú predpisovú základňu upravujúcu, napríklad:

- vykonávanie hraničnej veterinárnej kontroly živých zvierat, zárodočných produktov, produktov živočíšneho pôvodu, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu vstupujúcich do SR a EÚ z tretích krajín,
- rozsah a frekvenciu laboratórneho vyšetřovania pri dovoze živých zvierat a produktov živočíšneho pôvodu z tretích krajín,
- určenie poplatkov za vykonávanie veterinárnych inšpekcii a veterinárnych kontrol na HIS, výber poplatkov za veterinárne úkony, o evidencii, účtovaní a kontrole,
- kontrolnú činnosť na HIS a pod.

1.1.2 Zabezpečenie plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona č. 39/2007 Z. z. v súvislosti s účelom kontroly

Východiskovým predpokladom, aby každý členský štát EÚ vytvoril podmienky na vykonávanie veterinárnych kontrol ešte pred vstupom zásielok na územie EÚ, bolo prijatie rámcových pravidiel, ktoré sú obsiahnuté v už vyššie uvedených Nariadeniach Európskeho parlamentu a Rady (ES) a Rozhodnutiach Komisie (ES) a taktiež aj v národnej legislatíve. NKÚ SR zistil, že ŠVPS SR má vypracovanú internú predpisovú základňu pre uvedenú oblasť a v jej jednotlivých častiach sú stanovené povinnosti odvolávajúce sa na príslušné ustanovenia vyplývajúce z legislatívy SR a EÚ.

Vzhľadom na uvedené, ako aj na závery auditu vykonaného inšpektormi DG SANCO (Potravínový a veterinárny úrad Dublin) v SR v roku 2008, NKÚ SR pri paralelnej kontrole preveroval najmä plnenie povinností, vyplývajúcich zo zákona č. 39/2007 Z. z., ktoré súviseli s účelom kontroly.

➤ *HIS a hraničná veterinárna kontrola*

Podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. d) zákona č. 39/2007 Z. z. ŠVPS SR vykonáva hraničnú veterinárnu kontrolu prostredníctvom schválených HIS a veterinárnych inšpektorov (veterinárny inšpektor je úradný veterinárny lekár, ktorý vykonáva odborné veterinárne činnosti stanovené v zákone č. 39/2007 Z. z.). Okrem toho ŠVPS SR vydáva rozhodnutie o schválení a zrušuje rozhodnutia o schválení HIS pri dovoze z tretích krajín (tretia krajina nie je členským štátom EÚ).

Vykonanou kontrolou bolo zistené, že v podmienkach SR sú schválené nasledovné HIS:

- HIS Vyšné Nemecké – cestný hraničný priechod na hranici medzi SR a Ukrajinou, schválený ŠVPS SR dňa 23.12.2003 a EK dňa 18.03.2004 ako:
 - inšpekčné stredisko pre živé zvieratá – schválené pre kontrolu kopytníkov „U“ (hovädzí dobytok a ošípané na chov, ovce a kozy na plemenitbu, výkrm alebo na zabitie a pod.) a zvierat koňovitých „E“,
 - inšpekčné stredisko pre živočíšne produkty – schválené pre kontrolu produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v množstve len do 500 zásielok ročne,
- HIS Čierna nad Tisou – železničný hraničný priechod na hranici medzi SR a Ukrajinou, schválený ŠVPS SR dňa 23.12.2003 a EK dňa 18.03.2004 pre:
 - kontrolu produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v množstve len do 500 zásielok ročne.
- HIS Bratislava letisko – letisko M.R.Štefánika – schválené ŠVPS SR dňa 08.03.2005 a EK dňa 22.06.2005 ako:
 - inšpekčné stredisko pre živé zvieratá – schválené pre kontrolu registrovaných zvierat koňovitých „E“ a ostatných zvierat „O“,
 - inšpekčné stredisko pre živočíšne produkty – schválené pre kontrolu produktov živočíšneho pôvodu určených ako aj neurčených na spotrebu ľuďmi, vrátane vedľajších živočíšnych produktov a vybraných produktov rastlinného pôvodu a to v množstve len do 500 zásielok ročne.

NKÚ SR zistil, že výkon hraničnej veterinárnej kontroly príslušné HIS zabezpečujú v prenajatých priestoroch nasledovne:

- HIS Vyšné Nemecké – na základe Zmluvy o výpožičke uzavretej medzi ŠVPS SR a Colným riaditeľstvom SR (ďalej len CR SR“),
- HIS Čierna nad Tisou – na základe Nájomnej zmluvy uzavretej medzi ŠVPS SR a Železnicami SR,
- HIS Bratislava letisko – letisko M.R.Štefánika – na základe Zmluvy o nájme nebytových priestorov uzavretej medzi ŠVPS SR a Letiskom M.R.Štefánika – Airport Bratislava, a.s. (BTS).

V súvislosti s vyššie uvedeným bolo kontrolou zistené, že ŠVPS SR využívala nebytové priestory v správe CR SR na HIS Vyšné Nemecké a uhradila náklady spojené s ich užívaním za obdobie viac ako 13 mesiacov bez uzatvorenia zmluvy o výpožičke podľa ustanovenia § 13 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov. ŠVPS SR dôvody vzniknutého stavu písomne vysvetlila a zároveň predložila novú Zmluvu o výpožičke uzatvorenú v roku 2010 na 5 rokov medzi ŠVPS SR a CR SR.

V kontrolovanom období boli na HIS vybavené zásielky z/do tretích krajín v nasledujúcom rozsahu:

Tabuľka č. 1

	2007	2008	2009	k 13.07.2010
HIS Vyšné Nemecké	48	79	72	8
HIS Čierna nad Tisou	123	411	18	-
HIS Bratislava letisko	39	10	4	1
Spolu	210	500	94	9

V roku 2007 a 2008 bolo na HIS zamestnaných 13 úradných veterinárnych lekárov a 12 veterinárnych lekárov v roku 2009 z toho:

- Bratislava letisko – 5 veterinárnych lekárov (rok 2009 – 4 veterinárni lekári),
- Vyšné Nemecké – 5 veterinárnych lekárov,
- Čierna nad Tisou – 3 veterinárni lekári.

ŠVPS SR čerpala na činnosť HIS finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu v nasledujúcich sumách:

- rok 2007 – 5 492 634,08 SKK (182 322,05 EUR),
- rok 2008 – 6 107 075,84 SKK (202 717,78 EUR),
- rok 2009 – 205 697,99 EUR.

Kontrolou bolo zistené, že opisy činností a z nich vyplývajúce popisy práce, ktoré mali zamestnanci na HIS zabezpečovať neboli aktuálne (opisy boli vypracované v roku 2003, t. j. ešte pred vstupom SR do EÚ a do Schengenského priestoru) a ich aktualizácia nebola ŠVPS SR do času ukončenia kontroly NKÚ SR zrealizovaná.

Podľa ustanovenia § 10 ods. 10 zákona č. 39/2007 Z. z. vnútorný audit veterinárnych kontrol a iné kontroly štátnych veterinárnych činností podľa tohto zákona môžu vykonávať len úradní veterinárni lekári vymenovaní ministrom pôdohospodárstva SR na návrh hlavného veterinárneho lekára. NKÚ SR zistil, že u viacerých zamestnancov, ktorí vykonávajú kontroly štátnych veterinárnych činností na HIS nepreukázala ŠVPS SR ich vymenovanie za úradného veterinárneho lekára, čo nebolo v súlade s vyššie uvedeným ustanovením zákona č. 39/2007 Z. z. NKÚ SR ďalej zistil, že ŠVPS SR v období 2007 – 2009 nevykonávala vnútorný audit HIS napriek tomu, že mala zriadené oddelenie kontroly a auditu, čo nebolo v súlade s ustanovením § 10 ods. 10 zákona č. 39/2007 Z. z.

Vnútornú kontrolnú činnosť výkonu hraničnej veterinárnej kontroly voči HIS zabezpečovala ŠVPS SR len podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov na základe schváleného plánu kontrolnej činnosti. V roku 2008 ŠVPS SR nevykonala vnútorné kontroly na HIS v zmysle schváleného plánu kontrol na príslušný kalendárny rok, čo bolo NKÚ SR zdôvodnené tým, že v roku 2008 bola SR podrobená Generálnemu auditu, vykonanému Veterinárnym a potravinovým úradom z Dublinu (ďalej len „VPÚ Dublin“), ktorého súčasťou bol aj špecifický audit na posúdenie dovozného a tranzitného systému na HIS.

Kontrolou bolo tiež zistené, že činnosti súvisiace so zabezpečením HIS a výkonom hraničnej veterinárnej kontroly neboli za kontrolované obdobie podrobené žiadnemu externému auditu z úrovne štátnych orgánov SR.

NKÚ SR vykonal fyzickú kontrolu na HIS Vyšné Nemecké, HIS Čierna nad Tisou a HIS Bratislava letisko, ktorej účelom bolo overiť spôsob vedenia evidencie zásielok v denníku o činnosti hraničnej veterinárnej stanice, spôsob vedenia evidencie spojenej s výberom a odvodom finančnej hotovosti za odborné veterinárne úkony, spôsob archivácie veterinárnych certifikátov sprevádzajúcich zásielky a využívanie prenajatých objektov HIS.

Vykonanou kontrolou na HIS Vyšné Nemecké bol zistený nesúlad vo vykazovaní počtu vybavených zásielok (tranzitný výstup a výstup) v denníku o činnosti hraničnej veterinárnej stanice v porovnaní s denníkom vedenom v elektronickej forme. Tieto skutočnosti boli aj jednou z príčin rozdielných údajov pri predkladaní štatistiky počtu kontrolovaných zásielok za roky 2007 až 2009 na HIS z úrovne ŠVPS SR pre NKÚ SR. Na HIS Bratislava letisko nebol vedený denník hraničnej veterinárnej stanice v písomnej forme tak, ako to vyplýva z interných predpisov súvisiacich s preverovanou oblasťou. ŠVPS SR preukázala vedenie denníka len v elektronickej forme.

Nedostatky zistené v zabezpečovaní činností na HIS sa ŠVPS SR zaviazala riešiť v prijatých systémových opatreniach na ich odstránenie..

➤ *Národné pohotovostné plány pre podozrenie na chorobu alebo pre výskyt chorôb zvierat*

Podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. e) zákona č. 39/2007 Z. z. ŠVPS SR predkladá MP SR národné pohotovostné plány (ďalej len „NPP“), ktorými sa určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat, NPP vo veterinárnej oblasti a NPP veterinárnych kontrol. MP SR v súlade s ustanovením § 5 písm. p) toho istého zákona koordinuje, schvaľuje a reviduje NPP. Kontroly, prevencii a diagnostike podliehajú choroby uvedené v ustanovení § 17 ods. 1 zákona č. 39/2007 Z. z.

ŠVPS SR nepreukázala vypracovanie NPP pre všetky choroby uvedené v ustanovení § 17 ods. 1 zákona č. 39/2007 Z. z.. Kontrolou bolo preukázané vypracovanie NPP pre klasický mor ošípaných; pre prípad podozrenia a výskytu slintačky a krívačky; pre prípad podozrenia a výskytu pseudomoru hydiny na území SR a NPP pre klasický mor ošípaných. ŠVPS SR nepreukázala predloženie vyššie uvedených NPP na schválenie MP SR, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 5 písm. p) zákona č. 39/2007 Z. z.

NPP pre klasický mor ošípaných, NPP pre prípad podozrenia a výskytu slintačky a krívačky a NPP pre prípad podozrenia a výskytu pseudomoru hydiny na území SR vypracovala ŠVPS SR ešte v roku 2004 a po predložení na EK boli jej rozhodnutiami schválené.

NPP pre prípad podozrenia a výskytu moru hydiny na území SR bol vypracovaný v roku 2007 a EK bol zaslaný v septembri 2007. Z vyššie uvedených NPP bol v roku 2006 z úrovne EK auditovaný iba NPP pre klasický mor ošípaných a na základe odporúčaní auditu bol ŠVPS SR aktualizovaný. ŠVPS SR nepredkladala EK aktualizované verzie NPP.

NPP určujú opatrenia pri podozrení na chorobu alebo pri výskyte chorôb zvierat a je v nich vymedzený rozsah zodpovednosti a činností hlavného veterinárneho lekára, Národného centra pre tlmenie (kontrolu) chorôb zvierat (ďalej len „Národné centrum“), miestnych centier pre tlmenie (kontrolu) chorôb zvierat na úrovni RVPS, skupín odborníkov pre jednotlivé choroby. Taktiež obsahujú zákonné právomoci a povinnosti, ktoré sa týkajú najmä hlásenia podozrení z výskytu choroby, určenia ochranných pásiem a pásiem dohľadu, kontroly premiestňovania zvierat, núdzovej vakcinácie, sanitačných prác a iných činností v infikovaných chovoch, usmrtenia infikovaných zvierat, odstránenia kadáverov. Súčasťou NPP boli podrobné operačné manuály pre jednotlivé choroby a pohotovostné plány pre vakcináciu.

NKÚ SR zistil, že v niektorých prípadoch boli NPP neaktuálne a neúplné, napríklad:

- NPP pre klasický mor ošípaných bol naposledy aktualizovaný v roku 2006 a v príslušných textoch sa odvoláva na neplatné všeobecne záväzné právne predpisy,
- personálne zloženie Národného centra bolo uvedené v NPP pre prípad podozrenia a výskytu pseudomoru hydiny na území SR, pričom traja členovia vrátane vedúceho Národného centra už na ŠVPS SR nepracujú. V ostatných troch NPP nebolo uvedené zloženie Národného centra. V NPP je uvedený iba vedúci Národného centra, pričom vedúci Národného centra uvedený v dvoch NPP už na ŠVPS SR nepracuje,
- ŠVPS SR nezahrnula pracovné povinnosti vyplývajúce zamestnancovi z funkcie vedúceho Národného centra do popisu práce a tiež nepreukázala, na základe akého interného riadiaceho aktu bol do funkcie vymenovaný,
- zoznam národných organizácií, ktoré musia byť kontaktované v prípade potvrdenia choroby s uvedením kontaktných údajov je súčasťou iba NPP pre prípad podozrenia a výskytu moru hydiny na území SR,
- vzorové tlačivá pre zabezpečenie komunikácie a hlásení v prípade výskytu nákazy sa nachádzajú v prílohe iba v NPP pre prípad podozrenia a výskytu moru hydiny na území SR.

Podľa príslušných ustanovení zákona č. 39/2007 Z. z. KVPS a RVPS vypracúvajú krajské a okresné pohotovostné plány. Vzhľadom na to, že ŠVPS SR ich pri výkone kontroly nevedela preukázať, NKÚ SR odporučil ŠVPS SR, aby interným riadiacim aktom usmernila KVPS a RVPS vo veci zasielania schválených pohotovostných plánov a aktualizovaných pohotovostných plánov na ŠVPS SR elektronickou formou.

1.1.2.1 Zabezpečovanie koordinácie príslušných orgánov vo veterinárnej oblasti a pripravenosť príslušných orgánov, zodpovedných za epizootickú bezpečnosť riešiť mimoriadne udalosti ohrozujúce zdravie ľudí a zvierat

Povinnosť niektorých orgánov verejnej správy poskytovať súčinnosť pri výkone štátnej správy vo veterinárnej oblasti je upravená v príslušných ustanoveniach zákona č. 39/2007 Z. z.

Pri zabránení šíreniu nákazlivej choroby a eradikácii choroby, pri zákaze premiestňovania zvierat a osôb v oblasti kontaminovanej pôvodcom nákazlivej choroby alebo iným faktorom, ktorý môže predstavovať vážne nebezpečenstvo pre zdravie zvierat alebo ľudí a pod., sú Policajný zbor, jednotky civilnej ochrany, príslušníci ozbrojených síl a colné orgány povinné spolupracovať. Podrobnosti o spolupráci môže MP SR na návrh hlavného veterinárneho lekára upraviť dohodou s Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom obrany SR, Ministerstvom financií SR a Ministerstvom zdravotníctva SR.

V súvislosti s vyššie uvedeným NKÚ SR zistil, že ŠVPS SR uzatvorila nasledovné dohody o spolupráci:

- Dohoda o spolupráci medzi ŠVPS SR a CR SR podpísaná dňa 15.03.2004 (ďalej len „Dohoda s CR SR“) bola uzatvorená za účelom zvýšenia ochrany trhu EÚ a SR pri dovoze z tretích krajín, vývoze do tretích krajín a tranzite tovaru podliehajúceho veterinárnej kontrole a dovoze čerstvého ovocia a čerstvej zeleniny. V Dohode s CR SR sú obsiahnuté najmä povinnosti obidvoch zmluvných strán súvisiace so vzájomným poskytovaním informácií a oznámení, vykonávaním kontroly, umožnením vstupu veterinárnych inšpektorov HIS do dopravných prostriedkov a pod. Kontrolou bolo zistené, že Dohoda s CR SR nebola od jej podpísania, kedy nadobudla aj účinnosť, ku dňu ukončenia výkonu kontroly NKÚ SR aktualizovaná. Jej aktualizáciu navrhla ŠVPS SR v nadväznosti na riešenie úloh, ktoré odporučili inšpektori Potravinového a veterinárneho úradu z Dublinu, ktorí v roku 2008 vykonali v SR generálny audit, ktorého súčasťou bol aj špecifický audit na posúdenie dovozného a tranzitného systému na HIS – výsledky DG (SANCO)/2008-7751. NKÚ SR tiež zistil, že štatistiky – ročné hlásenia zaistených produktov pri dovoze osobných zásielok výrobkov živočíšneho pôvodu z tretích krajín do krajín EÚ – zasiela CR SR na ŠVPS SR a ŠVPS SR na EK.
- Dohoda o spolupráci medzi ŠVPS SR a Ministerstvom obrany SR zo dňa 08.08.2007 (ďalej len „Dohoda s MO SR“), ktorej účelom je v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi upraviť podrobnosti o vzájomnej spolupráci veterinárnej služby ozbrojených síl SR a ŠVPS SR. Predmetom Dohody s MO SR je okrem iného spolupráca v činnostiach: zdravie zvierat, ochrana zvierat a veterinárna ochrana štátneho územia, výkon odborných veterinárnych činností v podmienkach ozbrojených síl SR, prevencia, kontrola a eradikácia chorôb zvierat, rýchla výmena informácií vo veterinárnej oblasti a pod.
- Dohoda o spolupráci orgánov verejného zdravotníctva, orgánov veterinárnej a potravinovej správy a Slovenskej obchodnej inšpekcie zo dňa 08.07.2008, ktorej predmetom je vzájomná spolupráca a súčinnosť v oblasti výmeny informácií v činnostiach súvisiacich s dodržiavaním hygienicko-epidemiologických požiadaviek pri predaji potravín, bezpečnosti pri predaji potravín; so vzájomným informovaním sa o epidemiologickej situácii a epizootologickej situácii na území SR; so spoluprácou pri

tvorbe, aktualizácii a uplatňovaní pandemických plánov (MP SR je členom pandemickej komisie vlády SR) a pod.

V súvislosti s činnosťami vzťahujúcimi sa na HIS bolo tiež zistené, že príslušní zamestnanci ŠVPS SR sa v roku 2005 zúčastnili v Poľskej republike (hraničný priechod Korczowá) pracovného stretnutia zástupcov národných veterinárnych inšpektorov HIS SR, Poľskej republiky a Ukrajinskej republiky. Cieľom stretnutia bolo zjednotenie hraničnej veterinárnej kontroly a pracovných postupov na HIS východnej hranice EÚ v Poľskej republike a v SR a vykonávanie hraničných veterinárnych kontrol. Podobné stretnutie, za účasti vyššie uvedených veterinárnych inšpektorov, bolo uskutočnené aj v roku 2008 na území SR.

➤ *Národná protinákazová komisia*

Uznesením vlády SR č. 857 z 26.októbra 2005 k návrhu opatrení vedúcich k eliminácii rizika v prípade pandémie chrípky bolo okrem iného ministrovi pôdohospodárstva SR uložené zriadiť vo svojom rezorte Národnú protinákazovú komisiu pre opatrenia súvisiace s ochranou proti nákazám a hromadným ochoreniam zvierat, vrátane ochorení zvierat prenosných na ľudí.

V tejto súvislosti bolo kontrolou na MP SR zistené, že minister pôdohospodárstva SR v súlade s vyššie uvedeným uznesením vlády SR zriadil Národnú protinákazovú komisiu (ďalej len „komisia“), ktorej poslanie, úlohy, zásady jej činnosti a jej organizačnú štruktúru upravuje štatút komisie (zverejnený vo Vestníku MP SR dňa 21.11.2005, kedy nadobudol aj účinnosť).

NKÚ SR sa pri kontrole oboznámil iba s menovacími dekrétmi členov komisie, navrhnutých za príslušné subjekty (v čase výkonu kontroly boli neaktuálne). Vzhľadom na to, že NKÚ SR neboli predložené ďalšie požadované doklady nemohol preveriť, či a aké úlohy na úseku ochrany proti nákazám a hromadným ochoreniam zvierat, ako aj proti ochoreniam, ktoré môžu vzniknúť pri spracovaní živočíšnych produktov, riešila komisia a ďalšie skutočnosti vyplývajúce zo štatútu komisie. MP SR zistené nedostatky zdôvodnilo tým, že zápisnice zo zasadnutí komisie a sprievodné dokumenty, zmeny štatútu a záznamy o externej spolupráci nie sú evidované a uložené v archíve MPŽPaRR SR.

➤ *Zriadenie a činnosť Mobilnej likvidačnej jednotky*

NKÚ SR sa oboznámil so zriadením a činnosťou mobilnej likvidačnej jednotky na likvidáciu zvierat pri nebezpečných nákazách, ktorú ŠVPS SR obstarala z finančných prostriedkov ŠR v roku 2005. Celková obstarávacia cena mobilnej likvidačnej jednotky (auto mercedes špeciál, hala pre mercedes, príves na prepravu kontajnerov, mobilná tlaková regulačná stanica CO₂, súprava na likvidáciu zvierat, systém dvojkomorových kontajnerov, prepravky na hydinu a pod.) bola k 25.06.2010 vykázaná v sume 600 868,- EUR.

Zabezpečenie uvedeného zariadenia bolo v súlade s požiadavkami uvedenými v Nariadení vlády SR č. 315/2003 Z. z., ktorým sa upravili požiadavky na ochranu zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania a spôsoby usmrcovania zvierat pri eradikácii chorôb (ďalej len „Nariadenie“). Nariadením sa transponovala Smernica Rady č. 93/119/ES z roku 2003 o ochrane zvierat v čase ich zabíjania alebo usmrcovania.

V podmienkach ŠVPS SR sú určení zamestnanci, ktorí majú v popise práce okrem iného určené podieľať sa, podľa rozhodnutia ŠVPS SR, so špeciálnymi vozidlami na likvidácii ohnísk nebezpečných nákaz

NKÚ SR zistil, že na základe rozhodnutí ústredného riaditeľa ŠVPS SR bola mobilná likvidačná jednotka za obdobie 2007 – 2009 použitá v troch prípadoch (2 prípady likvidácie zabránenia šírenia nákazy - salmonelóza hydiny a jeden prípad likvidácie nákazy – klasický mor ošípaných). Celkové náklady súvisiace s uvedenou likvidáciou nebezpečných nákaz v roku 2007 boli vykázané v sume 89 172,- SKK (2 960,- EUR) a v roku 2008 v sume 86 312,- SKK (2 865,- EUR).

Všetkým vyššie uvedeným rozhodnutiam predchádzali veterinárne opatrenia na kontrolu a prevenciu ochorení, nariadené z úrovne príslušných RVPS.

NKÚ SR v súvislosti s vyššie prijatými veterinárnymi opatreniami zistil, že ŠVPS SR má zabezpečený systém informovania verejnosti o mimoriadnych opatreniach, platných zákazoch a núdzových opatreniach na internetovej stránke, vrátane prístupu k archívu opatrení niekoľko rokov dozadu.

Na základe ustanovenia § 45 zákona č. 39/2007 Z. z. MP SR za obdobie 2007 – 2009 uhradilo 12 vlastníkom zvierat náhradu škôd a nákladov pri výskyte chorôb zvierat celkovú sumu 1 883 314,- EUR.

V súvislosti s činnosťou mobilnej likvidačnej jednotky sa NKÚ SR tiež oboznámil so simulačným cvičením „Zádiel 2007“, ktoré organizovalo Ministerstvo vnútra SR (Úrad civilnej ochrany) a Ministerstvo zdravotníctva SR (odbor krízového manažmentu) za účasti všetkých subjektov v rámci Pandemickej komisie vlády SR a ŠVPS SR na ňom prezentovala činnosť mobilnej likvidačnej jednotky v prípade vzniku nákazy a následného usmrčovania hydiny.

1.2 Zjednocovanie postupov, interných predpisov, prijatie opatrení a zabezpečenie ich súladu s odporúčaniami DG SANCO po špecifickom audite vykonanom Potravinovým a veterinárnym úradom Dublin v SR v roku 2008 a v roku 2010

Ako už bolo uvedené, NKÚ SR v procese výkonu kontroly na MP SR a ŠVPS SR disponoval dostatočným rozsahom písomnej dokumentácie na základe ktorého sa uistil, že právne predpisy EÚ boli transponované do legislatívy SR a interných predpisov uvedených subjektov.

Skutočnosti súvisiace s účinnosťou právnych predpisov EÚ vzťahujúcich sa na kontrolovanú oblasť v podmienkach SR boli okrem iného predmetom Generálneho auditu vykonaného inšpektormi DG SANCO, Veterinárny a potravinový úrad Dublin (ďalej len „VPÚ“), ktorého súčasťou bol aj špecifický audit na posúdenie dovozného a tranzitného systému na HIS – výsledky DG SANCO /2008-7751. Cieľom špecifického auditu bolo posúdiť systém kontroly dovozu/tranzitu a miest hraničnej kontroly. Z výsledkov tohto auditu okrem iného vyplynulo, že právne predpisy EÚ v oblasti dovozu a vývozu, aj keď v niektorých prípadoch s časovým oneskorením, boli transponované a existuje systém na zabezpečenie rýchlej implementácie.

NKÚ SR sa oboznámil a vzal na vedomie obsah správy z vyššie uvedeného auditu, ktorej súčasťou bolo 14 odporúčaní určených príslušným orgánom SR. Z odpočtu akčného plánu k auditu predloženého na ŠVPS SR okrem iného vyplýva, že aj keď je viacero odporúčaní vyriešených, niektoré úlohy neboli ku dňu ukončenia kontroly NKÚ SR ešte splnené, napríklad:

- nie je uzatvorený nový zmluvný vzťah medzi ŠVPS SR a CR SR, ktorý by mal riešiť aj uzatvorenie lokálnych zmlúv o spolupráci priamo na hraničných prechodoch medzi HIS a príslušnými Colnými úradmi a prepojenie colných informačných databáz,

- monitorovanie a kontrola odchádzajúcich tranzitujúcich zásielok, čo by malo byť predmetom nového zmluvného vzťahu medzi ŠVPS SR a CR SR a pod.,
- neuzatvorenie zmluvného vzťahu na HIS Bratislava letisko v súvislosti so zabezpečením čistenia a dezinfekcie (zmluvný vzťah so spoločnosťou z Bratislavy bol ukončený dňom 30.04.2009).

Splnenie, resp. plnenie ďalších odporúčaní bolo kontrolou preukázané, napríklad v súvislosti:

- s vypracovaním nového usmernenia odberu a vyšetrenia laboratórnych vzoriek na HIS, platného na rok 2010,
- so schválením Fakultnej nemocnice s poliklinikou Bratislava, prevádzkareň Spaľovňa nemocničných odpadov, Antolská, Bratislava na spaľovanie živočíšnych vedľajších produktov materiálu kategórie 1,
- so zabezpečením vzdelávacích aktivít príslušných zamestnancov ŠVPS SR – Inštitútom vzdelávania veterinárnych lekárov a pod.

V dňoch 03.05.2010 až 07.05.2010 inšpektori DG SANCO – VPÚ uskutočnili v SR misiu General follow up. Počas misie inšpektori posudzovali 53 odporúčaní uložených SR, vrátane už uvedených 14 odporúčaní prijatých po vykonanom audite v roku 2008 (audit DG SANCO/2008-7751). V tejto súvislosti NKÚ SR kontrolou na MP SR zistil, že Komisia FAO zaslala návrh profilu Slovenska (Country profile) so žiadosťou o stanovisko a prípadné zaslanie pripomienok v termíne do 23.08.2010. Oficiálne výsledky auditu neboli do termínu ukončenia kontroly NKÚ SR oznámené.

2 Zabezpečenie financovania organizácií na úseku veterinárnej starostlivosti

2.1 Financovanie rozpočtovej organizácie ŠVPS SR z verejných prostriedkov vrátane mimorozpočtových prostriedkov súvisiacich s ochranou štátu pred zavlečením chorôb zvierat z krajín mimo Schengenského priestoru

ŠVPS SR mala v období 2007 až 2009 schválených ministrom pôdohospodárstva SR 15 programov a plánov na eradikáciu, kontrolu a prieskum chorôb zvierat v SR (napríklad: na eradikáciu besnoty, klasického moru ošípaných (ďalej len „KMO“), infekčnej bovinnej rinotracheitídy (ďalej len „IBR“), bakteriálnych chorôb rýb, pre salmonelové infekcie v chovoch hydiny, prieskum aviárnej influenzy, katarálnej horúčky oviec, monitoring moru včelieho plodu).

V rokoch 2007 – 2009 si SR udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec.

Na základe výsledkov ozdravovania a monitoringu Aujeszkyho choroby bola SR 07.09.2007 schválená Rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES za krajinu úradne bez výskytu Aujeszkyho choroby. V rokoch 2008 a 2009 si tento štatút udržala.

Na realizáciu vyššie uvedených programov čerpala ŠVPS SR finančné prostriedky zo ŠR a finančné prostriedky prijaté z rozpočtu EÚ od DG SANCO na základe Rozhodnutí Rady č. 90/424/EHS o výdavkoch na veterinárnom úseku na eradikáciu určitých chorôb zvierat a č. 2009/470/ES o výdavkoch na veterinárnom úseku v nasledovných sumách:

- 103 431 074,- SKK v roku 2007, z toho z rozpočtu EÚ v čiastke 28 287 801,- SKK,
- 100 969 462,- SKK v roku 2008, z toho z rozpočtu EÚ v čiastke 42 946 889,- SKK,

- 3 396 936,- EUR v roku 2009, z toho z rozpočtu EÚ v čiastke 480 475,- EUR.

NKÚ SR preveril čerpanie finančných prostriedkov v rokoch 2008 a 2009 na eradikáciu, kontrolu a prieskum určitých chorôb zvierat, a to: besnotu, KMO, vtáčiu chrípku a salmonelózu v chovných krdľoch a v krdľoch nosníc.

Kontrolou náhodne vybranej vzorky účtovných dokladov za laboratórnu diagnostiku úradných vzoriek a všetkých účtovných dokladov za refundáciu nákladov chovateľom za nákup očkovacej látky používanej na vakcináciu reprodukčných krdľov nosníc kury domácej boli zistené nasledujúce skutočnosti:

- ŠVPS SR v rámci národných kontrolných programov pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch a v krdľoch nosníc kury domácej uhradila chovateľom aj faktúry za nákup očkovacích látok, pri vystavení ktorých chovatelia nedodržali maximálnu cenu vakcinačnej dávky, resp. nedodržali počet schválených vakcinačných dávok, resp. použili nesprávnu sadzbu DPH,
- vyplatením vyšších náhrad chovateľom v roku 2008 o 1 184 124,42 SKK (39 305,73 EUR) a v roku 2009 o 49 726,10 EUR, ako boli oprávnené náklady na refundáciu, ŠVPS SR nepostupovala v súlade s ustanovením § 19 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň, nakoľko ŠVPS SR použila verejné prostriedky nad rámec oprávnenia a prišlo k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov, bolo toto konanie kvalifikované ako porušenie finančnej disciplíny podľa ustanovenia § 31 ods. 1 písm. b) vyššie uvedeného zákona. ŠVPS SR predložila počas výkonu kontroly NKÚ SR doklady, ktorými preukázala vrátenie neoprávnené vyplatených finančných prostriedkov v celkovej sume 93 403,75 EUR na príjmový účet ŠVPS SR a následne na príjmový účet MPŽPaRR SR (89 038,78 EUR - zistenia NKÚ SR a 4 364,97 EUR - zistenia ŠVPS SR v priebehu výkonu kontroly NKÚ SR),
- pri účtovných dokladoch vystavených za dodávku vakcín na ručnú pokládku na orálnu imunizáciu líšok proti besnote v rámci jesennej kampane v roku 2009 a dokladoch vzťahujúcich sa k jarnej a jesennej vakcinácii v roku 2008 a k jarnej kampani v roku 2009 ŠVPS SR nezabezpečila preukázateľnosť účtovného záznamu podľa ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na to, že chovatelia a veterinári lekári pri fakturácii vakcín používajú rôzne sadzby DPH, NKÚ SR odporučil, aby ŠVPS SR požiadala Ministerstvo financií SR o metodické usmernenie súvisiace s uplatňovaním sadzby DPH pri fakturácii vakcín, resp. iných veterinárnych liekov a veterinárnych úkonov a následne informovala chovateľov a veterinárnych lekárov o správnom postupe pri fakturácii v zmysle metodického usmernenia Ministerstva financií SR.

2.2 Financovanie príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MP SR podieľajúcich sa na plnení úloh súvisiacich s ochranou štátu pred zavlečením chorôb zvierat z krajín mimo Schengenského priestoru

Príspevkové organizácie Štátne veterinárne a potravinové ústavy SR (ďalej len „ŠVPÚ SR“) a Štátny veterinárny ústav (ďalej len „ŠVÚ“) na základe kontraktov uzatvorených v príslušných rokoch s MP SR plnili okrem iného úlohy na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz a ich monitorovania. Veterinárna prevencia a ochrana bola zameraná na skúšanie a vyšetrovanie vzoriek v rozsahu metodických pokynov, vydaných ŠVPS SR a na

jednotlivé odbery v oblasti zdravia zvierat a ochrany štátneho územia proti zavlečeniu nákazlivých chorôb. Výsledky laboratórných diagnóz, skúšania, analýz a testov úradných vzoriek predkladali príslušným orgánom veterinárnej a potravinovej správy.

NKÚ SR zistil, že niektoré kontrakty boli uzatvorené oneskorene, boli v nich použité neplatné všeobecne záväzné právne predpisy, chýbali v nich ustanovenia o nadobudnutí platnosti a účinnosti kontraktov, vykazovali viacero formálnych a administratívnych chýb a pod..

MPŽPaRR SR nepredložilo NKÚ SR dokumentáciu súvisiacu s priebežným a záverečným vyhodnotením plnenia uzatvorených kontraktov so zdôvodnením, že osobitné kontrolné dni neboli realizované a kontroly plnenia úloh boli realizované v rámci odpočtov záverečných správ. Nezorganizovaním a nevykonaním kontrolných dní a protokolárnym neprevzatím výsledkov plnenia úloh kontraktov nepostupovalo MP SR v súlade s ustanoveniami čl. V. a VI. uzatvorených kontraktov.

Na základe uzatvorených kontraktov MP SR poskytlo verejné prostriedky 5 ŠVPÚ a ŠVÚ Zvolen v roku 2007 v celkovej sume 182 820 000,- SKK, v roku 2008 poskytlo 3 ŠVPÚ a ŠVÚ Zvolen celkovú sumu 171 509 000,- SKK a v roku 2009 poskytlo 3 ŠVPÚ a ŠVÚ Zvolen celkovú sumu 5 966 078,- EUR.

Okrem bežných transferov MP SR v roku 2007 poskytlo 3 ŠVPÚ a ŠVÚ Zvolen kapitálový transfer v celkovej sume 16 000 000,- SKK (531 103,- EUR) na nákup laboratórnej techniky, na rekonštrukciu budovy a rekonštrukciu karanténnej stanice Prešov.

2.3 Proces verejného obstarávania podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov súvisiaci s obstaraním tovarov a služieb na zabezpečenie činností v oblasti veterinárnej starostlivosti

NKÚ SR na ŠVPS SR preveril dodržiavanie zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) pri obstarávaní zákaziek priamo súvisiacich so zabezpečením epizootickej bezpečnosti SR po vstupe do Schengenského priestoru.

Predmetom kontroly bolo obstaranie nasledujúcich zákaziek:

- veterinárny informačný systém (v roku 2007),
- dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie na jar 2007 a jeseň 2007 (v roku 2007),
- dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti KMO na jar 2007, leto 2007 a jeseň 2007 (v roku 2007),
- dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu líšok proti besnote a jej letecké polozenie (v roku 2008),
- dodávka vakcíny na orálnu imunizáciu diviakov proti KMO (v roku 2008),
- dodávka konvenčnej vakcíny proti IBR (v roku 2009).

Vykonanou kontrolou bolo zistené, že ŠVPS SR pri obstarávaní kontrolovaných zákaziek nepostupovala v súlade s ustanoveniami zákona o verejnom obstarávaní nasledovne:

- § 21 ods. 1 a v jednom prípade § 101 ods. 2 resp. § 102 ods. 4, nakoľko nevedla evidenciu dokumentácie z uskutočneného verejného obstarávania,
- § 21 ods. 1, nakoľko nezabezpečila archiváciu cenovej ponuky uchádzača počas 5 rokov,

- § 49 ods. 1, lebo nezaslala na Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“) správu o rámcovej dohode podľa § 21 ods. 3,
- § 49 ods. 2, lebo nezaslala na ÚVO informáciu na uverejnenie vo Vestníku o uzavretí dodatku k rámcovej dohode,
- § 58 ods. 1 písm. b), lebo v dvoch prípadoch uzatvorila zmluvný vzťah bez uskutočnenia príslušného postupu verejného obstarávania,
- § 136 ods. 6 písm. a), nakoľko jednému záujemcovi nezaslala oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu.

2.4 Vyhodnocovanie a kontrola čerpania poskytnutých verejných prostriedkov

V kontrolovanom období ŠVPS SR priebežne vyhodnocovala plnenie programov a plánov na eradikáciu, kontrolu a prieskum chorôb zvierat v SR, ktoré boli schválené MP SR a EÚ. Správy, v ktorých boli vyhodnotené dosiahnuté výsledky spolu s čerpaním finančných prostriedkov, boli predkladané a prerokované na poradách vedenia MP SR. Dosiahnuté výsledky svojej činnosti spolu s čerpaním rozpočtovaných finančných prostriedkov a mimorozpočtových prostriedkov vyhodnotila ŠVPS SR aj vo výročných správach za roky 2007, 2008 a 2009, ktoré boli prezentované na verejných odpočtoch na MP SR.

Kontrolou bolo preukázané, že ŠVPS SR si v stanovených termínoch plnila povinnosti súvisiace s predkladaním záverečných správ o technickej realizácii programov na EK spolu s dokumentáciou, týkajúcou sa vynaložených nákladov na jednotlivé choroby.

NKÚ SR zistil, že vnútorné kontrolné systémy na MP SR a ŠVPS SR nevykonali za kontrolované obdobie ani jednu kontrolu súvisiacu s vynaložením verejných prostriedkov na zabezpečenie epizootickej bezpečnosti SR.

V roku 2007 vykonali audítori DG SANCO - EK finančný audit na ŠVPS SR. Predmetom auditu boli výdavky na veterinárne monitorovacie a eradikačné programy pre Aujeszkyho chorobu, KMO, besnotu a salmonelózu za roky 2004 a 2005, na ktoré bol poskytnutý príspevok Spoločenstva. Auditom bolo zistené neoprávnené uplatnenie výdavkov v celkovej sume 125 629,- EUR, najmä DPH. Finančné prostriedky ŠVPS SR poukázala na EK v januári 2008.

V čase výkonu kontroly NKÚ SR vykonali audítori útvaru finančnej kontroly DG SANCO EK „Audit výdavkov vzniknutých Slovenskej republike v rámci programu monitorovania a eradikácie TSE v rokoch 2007 až 2008“ na ŠVPS SR. Kontrolovaným subjektom oficiálne výsledky auditu neboli do termínu ukončenia kontroly NKÚ SR oznámené.

Zhrnutie

Kontrola na MP SR a ŠVPS SR poukázala na niektoré nedostatky v procese zabezpečovania činnosti súvisiacich s preverovanou oblasťou.

V kontrolovaných subjektoch boli zistené porušenia zákona o veterinárnej starostlivosti, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o verejnom obstarávaní a zákona o účtovníctve.

Z dôvodu, že chovatelia aj veterinári lekári pri fakturácii vakcín používajú rôzne sadzby DPH, NKÚ SR odporučil ŠVPS SR, aby požiadala Ministerstvo financií SR o metodické usmernenie, týkajúce sa uplatňovania sadzby DPH pri fakturácii vakcín, resp. iných veterinárnych liekov a veterinárnych úkonov. Zároveň NKÚ SR odporučil, aby

následne ŠVPS SR informovala chovateľov a veterinárnych lekárov o správnom postupe pri fakturácii v zmysle metodického usmernenia Ministerstva financií SR.

NKÚ SR tiež identifikoval nedostatky súvisiace s procesom vypracovania, schvaľovania, obsahovej úplnosti a aktuálnosti Národných pohotovostných plánov. Tiež boli zistené nedostatky súvisiace so zabezpečením činnosti Národnej protinákazovej komisie a nedostatky súvisiace s kontraktmi uzatvorenými MP SR s organizáciami v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

V súvislosti so zabezpečením súčinnosti orgánov štátnej správy na úseku veterinárnej starostlivosti boli identifikované pretrvávajúce problémy súvisiace s nevypracovaním novej Dohody medzi ŠVPS SR a CR SR, čoho príčinou je najmä zložitá problematika z pohľadu colných procedúr (ochrana údajov a obchodné a priemyselné tajomstvo a pod.).

Nedostatky zistené v jednotlivých oblastiach kontrolovanej činnosti nemali vplyv na zabezpečenie kľúčových úloh v oblasti epizootickej bezpečnosti SR. NKÚ SR sa vykonanou kontrolou uistil, že SR má vytvorené predpoklady na zabezpečenie systému epizootickej bezpečnosti a na jeho zlepšovaní sa priebežne pracuje.

Príslušné orgány SR zabezpečili implementáciu legislatívy ES a EÚ v oblasti veterinárnej starostlivosti, vrátane zabezpečenia ochrany zdravia zvierat a epizootickej bezpečnosti SR a členských štátov EÚ, čo bolo jedným z kľúčových predpokladov pre splnenie kritérií pre pripravenosť SR na členstvo v EÚ.

Vykonanou kontrolou bolo preukázané, že národná autorita pre veterinárnu oblasť má vytvorené a dokumentované postupy na plnenie úloh, súvisiacich s problematikou zdravia a ochrany zvierat, veterinárnej certifikácie a kontrol pri výmenách, dovozoch a vývozoč z tretích krajín, HIS a hraničných veterinárnych kontrol vrátane zabezpečenia mobilnej likvidačnej jednotky na likvidáciu zvierat pri nebezpečných nákazách.

Tiež bolo preukázané, že sú vytvorené predpoklady na efektívne informovanie verejnosti o mimoriadnych opatreniach, platných zákazoch a núdzových opatreniach v prípade výskytu chorôb podliehajúcich povinnému hláseniu.

V rokoch 2007 – 2009 si SR udržala štatút krajiny úradne bez výskytu tuberkulózy hovädzieho dobytku, brucelózy hovädzieho dobytku, enzootickej bovinnej leukózy a brucelózy oviec.

Na základe výsledkov ozdravovania a monitoringu Aujeszkyho choroby bola SR v roku 2007 schválená Rozhodnutím Komisie č. 2007/603/ES za krajinu úradne bez výskytu Aujeszkyho choroby. V rokoch 2008 a 2009 si tento štatút udržala.

Dôležitosť zabezpečenia epizootickej bezpečnosti v členských krajinách EÚ umocňuje aj skutočnosť, že v roku 2007 sa v SR uskutočnilo stretnutie zástupcov parlamentných poľnohospodárskych výborov členských krajín Vyšehradskej spolupráce, rozšíreného o zástupcov členských krajín EÚ Bulharska a Rumunska. Jednou z kľúčových otázok bolo okrem iného aj zabezpečenie efektívneho informovania v prípade výskytu chorôb podliehajúcich hláseniu a zabezpečenie koordinácie postupov v prípade výskytu takýchto chorôb.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných subjektov, ktorí na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov prijali konkrétne a termínované opatrenia. Opatrenia sú zamerané predovšetkým na zabezpečenie povinností v oblasti veterinárnej starostlivosti vrátane plnenia úloh na hraničných inšpekčných staniach, vo vnútornom kontrolnom systéme, vo vytvorení systému evidencie zmlúv, v ekonomickej a účtovnej agende, v evidovaní všetkých dokladov a dokumentov z použitého postupu verejného obstarávania a ich uchovávanie, na zostavovanie plánu verejného obstarávania a jeho vyhodnocovanie, na novelizáciu niektorých vnútorných smerníc a pod.

Správa o výsledku kontroly bude zaslaná ministrovi pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR, Výboru Národnej rady SR pre financie a rozpočet, Výboru Národnej rady SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie a Výboru Národnej rady SR pre zdravotníctvo.